

Η ΜΕΓΑΛΕΣ ΗΡΩΪΔΕΣ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

Η ΕΡΩΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ ΤΗΣ ΕΛΕΝΗΣ ΝΤΕ ΝΤΟΝΙΓΚΕΣ

'Η νεαρή ήλιξις. 'Ατίθασος, έρμητικη, πεντάμορφη, έξυπνη, διψαλέα γι' αγάπη και έρωτικές περιπέτειες. Τò ταξείδι της στη Νίκαια. Οί λεοντιδείς ανάστατοι. 'Ο πρώτος της κατακτητής. 'Όπου αρραβωνιάζεται και... ξεαρραβωνιάζεται!... 'Η νηριαρχία της με τὸ Φερδινάνδο Λασσάλ. 'Ένας άγνός και ιδανικός έρωας. 'Η σκληρότης τών γενεών της. 'Ο Λασσάλ επιμένει. 'Ο χωρισμός τους. 'Ο θάνατος τού Λασσάλ. 'Η όρυιάδης ζωή της 'Ελένης. Τò εικτρώ της τέλος κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Μεταξύ τών γυναικῶν πού θά μείνουν άθάνατες στην ιστορία γιά τούς μεγάλους έρωτας πού ένέπνευσαν, γιά την πολυτάραχη ζωή τους και γιά τὸ θλιβερό και άδοξο τέλος τους, προτείνουσα θεά κατέχει και η θρωική 'Ελένη ντέ Ντόνιγκες, της οποίας την τραγική ζωή θά σάς ξεστολήσουμε με λίγα λόγια.

'Η διάσημη αύτη γυναίκα γεννήθηκε στο Μόναχο, την 21 Μαρτίου 1843 'Η μητέρα της ήταν έβραία και ο πατέρας της, ο διπλωμάτης και ιστορικός συγγραφέας Γουλιέλμος φον Ντόνιγκες, έχρημάτιος σμβούλος τού βασιλέως Μαξιμιλιανού τού Β'. 'Η 'Ελένη, λοιπόν, μεγάλωσε στη βασιλική αύλή της Βαυαρίας, παίζοντας μαζί με τὸ συνομήλικό της τότε, και άργότερα βασίλεά Λουδοβίκο τὸν Β',—τόν τραγικό Λουδοβίκο, πού πέθανε τραγικός από βαριά μηνιαζήματα.

'Από μικρή η 'Ελένη φαινόταν πώς θά γίνη σπάνια καλλονή. Είχε πρόμαχη ανάπτυξι, και ή ευστροφία τού ανευμάτος της, συνδιασμένη με την άνυπέβλητη χάρι της, την έκαναν περιζήτητη στ' άριστοκρατικότερα σαλόνια τού Μονάχου. Μά και άργότερα όταν άρχισε να ταξιδεύει στό έξωτερικό, παντού όπου πήγαινε της έκαναν ένθουσιώδη ύπόδοχη.

Σ' ένα άπ' αυτά θά ταξείδια—δέν ήταν ακόμα δέκα έπτὰ έτών—ο πατέρας της την άρραβωνίασε με ένα ιταλό άξιωματικό, πού είχε θά τετραλάσια χρόνια από κείνη. 'Εννοείται τώρα πώς ή θερμοπάμη και ρομαντική 'Ελένη, ή οποία όνειρευόταν έρωτικές περιπέτειες με σφιγγηλούς και όφιαύσις νέους, δέν μπορούσε να μείνη ικανοποιημένη με την παράταιρη αυτή ένωση. Και διέλυσε μόνη της τὸν άρραβώνα, με την τόλμη και άπορασιτικότητα πού δέκριναν πάντοτε της άτίθασος φύση της. Τράβηξε κατούην γιά τή Νίκαια, και από την έποχή αύτη χρονολογούνται οι άμέτρητες έρωτικές περιπέτειές της, πού ήσαν γενικό θέμα-συζητήσιον στην Ευρώπη, κατά τὸν περασμένο αιώνα.

Τὸ βάπτισμα τού πυρός τὸ έλαβε, καθώς είπαμε, στη Νίκαια την ώραία τούτη και μαγευτική πόλι της Γαλλίας, πού εινε πλασμένη γιά να χιέζονται σ' αυτήν έρωτικές φρολιές. 'Ο πρώτος πού την ξύμισε στα μυστήρια τού έρωτος—έρωτος κάθε άλλο παρά πλατωνικού, όπως λέει ή ίδια στ' άπομνημονεύματά της—ήταν ένας νεαρός όρσοσος άξιωματικός. Μόλις οι λεοντιδείς της Νίκαιας έβριθαν πώς παρετίθημε στην πόλι τους μία ζένη, φημισμένη γιά την όμορφιά, τή μόρφωση και την έξυπνάδα της, έσπευσαν άμέσως να την πολιορκήσουν. Τὸ άποτέλεσμα ήταν να γίνη η 'Ελένη, σε ήλιξία είκοσι ένας έτών, τόσο πολυπειρη στό έρωτικά ζητήματα, όσο και οι διασημότερες γυναίκες της ιστορίας. Ξεσφύριζε τότε πώς τὸ καλύτερο μέσο ν' αναδειχθί περισότερο και να συγκεντρώσει γύρω της μεγαλύτερο αριθμό ναυμαστόων, ήταν ν' ανέβη στο θέατρο—τόν μαγεμένη αυτών πού τραβεί κάθε φιλόδοξη γυναίκα. Είχε άρχισει ήδη να κάνει διαβήματα πρὸς τὸν σκοπὸν αυτόν, όταν άξαφνα άκουσε να γίνεται λόγος γιά τὸν διαβόητο Φερδινάνδο Λασσάλ. Της καρφώθηκε τότε στο νοῦ ή ιδέα να κατακτηθί τὸν περιφημο αυτών γυναικοκατακτητή και να παρτίγη τὰ σχέδιά της γιά τὸ θέατρο.

Μά ποὶς ήταν ο περιφημος αυτός Φερδινάνδος Λασσάλ; Οι άναγνώσται μας θά έχουν ασφαλώς άκουσει να γίνεται λόγος γιά τὸν Γερμανόβροιο αυτό σοσιαλιστή, ο οποίος υπήρξεν ο ιδρυτής τού γερμανικού σοσιαλιστικού κόμματος, 'Ο έπαναστάτης αυτός, μολοντί άγωνιζότανε γιά τὰ δίκαια τών φτωχών εργατικών μαζών, ώστόσο ήτανε πολύ άριστοκρατικός στους τρόπους, πολύ κοσμικός τύπος. Την έποχή πού η 'Ελένη άκουσε να μιλάνε γι' αυτόν, ο Φερδινάνδος Λασσάλ—ήλιξίας τότε τριάντα έννέα περίπου έτών—ήταν ο έπίσημος φίλος της κομησσης ντέ Χατζφελντ και σύχναζε σ' άριστοκρατικότερα σαλόνια τού Βερολίνου, όνειρευόμενος σιγά σιγά να άνατρέψη τὸ κοινωνικό καθεστώς της χώρας του και να ιδρύση μία εργατική δημοκρατία, της οποίας πρόεδρος θά ή-ανε φυσικά αυτός...

'Η κατάκτηση λοιπόν ενός τέτοιου άνδρός, θά ήτανε γιά την 'Ελένη ντέ Ντόνιγκες μία δόξα πούλι μεγαλύτερη και άπό κείνη πού θά μπορούσε να της χαρίση τὸ θέατρο.

Την έποχή εκείνη η ήρούδα μας ήταν άρραβωνιασμένη με ένα ευγενή, τὸν πρίγκηπα Γιάνχο ντέ Ρακοβίτζα. 'Εννοείται πως μόλις έλαβε την άπόφαση να μιλήσει στην δίκη της τού Λασσάλ, φρόντισε να διαλύσει άμέσως τὸν άρραβώνα της με τὸν άτυχο νησιοτή της. Κι' έβαλε εθδώς τούς φίλους της γιά της σκηνοθετήσιον με τυχαία δθηνε σινάντηση με τὸ Φερδινάνδο. 'Η πρώτη αύτη συνάντησι τού Φερδινάνδου και της 'Ελένης έγινε στο Βερολίνο, στή 1863. Και πράγμα παράξενο: ο ένας άγάπησε άμέσως τὸν

άλλον, αλλά με έρωτα άγνόν, ιδανικό! 'Ο Λασσάλ, ο οποίος ήτανε γνωστός γιά τις άμέτρητες—και άρκετά ακατάλληλες—έρωτικές του περιπέτειες, αισθάνθηκε γιά την 'Ελένη άπεριόριστο σέβας. 'Η 'Ελένη πάλι, πού είχε γνωρίσει ως τότε ένα σωρό φίλους και ή οποία ζητούσε να πιάσει σχέσεις με τὸ Λασσάλ άλλάως και μόνο γιά να ικανοποιήση τή γυναικεία μεταοδοξία της έννοωσε γιά τὸν ευγενικό εκείνο ξανθόβαλο γεγμανό ένα αίσθημα πού δέν τὸ είχε δοκιμάσει ως τότε: πραγματική αγάπη!... Τὸ ειδύλλιο αυτό, άρχισε κατά τρόπο κοινότητα και έξελίχθη σε σφοδρό πάθος, γιά να καταλήξη σε τραγωδία, όπως θά δούμε παρακάτω.

'Αμα η 'Ελένη κατάλαβε πώς είχε αγάλισει με τὰ σωστά της τὸ Φερδινάνδο Λασσάλ, ξεκίνησε άμέσως και πήγε και βρήκε τούς γονείς της, στην 'Ελβετία, γιά να τους αναγγείλη πώς μετανουόσε γιά τή περασμένη άσωση και τραλλή ζωή της και πώς είχε πάρει την άπόφαση να γίνη φρόνημη τού λοιπού, νημερευμένο τὸ Φερδινάνδο Λασσάλ. Οι γονείς της όμως δέν ήθελαν με κανένα τρόπο να δώσουν τή συγκατάθεσή τους γιά τὸ γάμο αυτό, και η 'Ελένη τους άφησε τότε άπελευσμένη και πήγε και βρήκε (25 Ιουλίου 1864) τὸ Φερδινάνδο, πού την περίμενε στο Ρίγι Κάλτβιν.

Οί δύο έρωτευμένοι έκαναν μαζί μακροχρονούς περιπάτους, και—πράγμα παράδοξο—μία παράξενη μεταβολή είχε έπέλθει μέσα τους. Αυτοί πούχαν ζήσει ζωή όργίων, ήσαν τώρα σαν δύο ντροπαλά παιδιά. 'Ο Φερδινάνδος δέν τολμούσε ούτε να φιλήση και την 'Ελένη. Οι σχέσεις τού έρωτικού αυτού ζεύγους υπήρξαν καθαρές πλατωνικές. 'Ο Φερδινάνδος όνειροπολούσε να πάρη στο τέλος άπ' τούς γονείς της 'Ελένης τή συγκατάθεσή τους γιά τὸ γάμο, και να στεφανωθή την καλή του έπισήμια.

Μά οι γονείς της 'Ελένης οίτε ήθελαν να άκούσουν τέτοιο πράγμα. Δέν έννοούσαν με κανένα τρόπο να πάρη ή κόρη τους άντρα ένα έβραιο σοσιαλιστή, έναν άθεο, έναν άναρχικό, έναν άνδροπο πού τὸν σιτηρούσε ακόμα η παλιά του φίλη, ή κόρημα ντέ Χατζφελδ, παρ' όλα τα γεράματα της, ένα τεμπελή τέλος πάντων, πού δέν ήτανε γιά τίποτα άξιόμοια!...

'Η 'Ελένη, βλέποντας τότε πώς δέν θά μπορούσε με τὸ καλό ν' άποσπάση τή συγκατάθεσι τών γονέων της, έπρότεινε στον Φερδινάνδο να την απαγάγη, γιά ν' άναγκαστούν έτσι οι γονείς της να ποινε τὸ ναί. Μά ο φίλος της οχι μόνο δέν τόκανε αυτό, άλλ' άπεαναίτιας, έκατος κι' έγραψε γιά της κυρίας Ντόνιγκες νάβηθι να παραλήθι την κόρη της. Πήγαινε ο δυστυχής, με την έλπίδα πώς οι γονείς της 'Ελένης θά έκτιμούσαν τή γενναίοδοξη αυτή χειρονομία του και τὸ σοβαρό χαρακτήρα του, και θάδιναν έπί τέλους τή συγκατάθεσή τους. Μά, βίγηκε πολύ γελασμένος. 'Η κυρία ντέ Ντόνιγκες πηγε πράγματι, τούς βρήκε και πήρε την κόρη της, χωρίς καν να καταδεχθί να χειρετήση τὸν άπελευσμένο Φερδινάνδο. Και τὸ τρομερότερο ήτανε πού η 'Ελένη, ή αιώνια γυναικα, βλέποντας τή μετροπάθεια και τὸ διαταγμὸ τού Φερδινάνδου, και μεη μωρώντας να έκτιμήση τή μεγάλη και τίμα καρδιά του, έπαψε να τὸν αγαπάη, τὸν συζάθηκε, τὸν έβρισχε πειά κουτό και ήλίθο!...

Μόλις γύρισε στη Γενεύη με τή μητέρα της η 'Ελένη, έγραψε τὸ Λασσάλ ένα θυμωμένο και περιφρονητικό γράμμα, στο οποίο τὸν εδδώνανε ορθόκοπα πώς τὸν είχε βγάλει άπ' την καρδιά της και πὸς δέν ήθελε να ξανακοσση να γίνεται λόγος γι' αυτόν!...

'Ο Φερδινάνδος Λασσάλ κόνετανε να τραλαθί όταν έλαβε τὸ γράμμα αυτό. Όλες ή επιστολές του, πού έστειλε στην 'Ελένη παρακαλώντας την να τὸν συγχωρήσει, να καταλήθι τούς λόγους γιά τούς οποίους φέρθηκε κατ' αυτόν τὸν τρόπο, έμειναν χωρίς άπάντηση. 'Ο δυστυχής έρωτευόμενος έστειλε στην 'Ελβετία και φίλους του ακόμη γιά να μιλήσουν της 'Ελένης, με κείνη—η γυναικα της οποίας προσεβλήθη ο εγωισμός—άρνήθηκε να τούς δεχθί.

'Ο Λασσάλ παράτησε τότε και την άρχηγία τού σοσιαλιστικού κόματος και προκάλεσε τὸν πατέρα της 'Ελένης σε μονομαχία, με κείνος άρνήθηκε. 'Υστερα προκάλεσε και τὸν Γιάνχο ντέ Ρακοβίτζα, τὸ σομάνο ενγενή, τὸν τελευταίο άρραβωνιαστικό της 'Ελένης. Έκείνος δέχθηκε την πρόκληση, θέλοντας να έκδικηθί τὸ γεγμανό έπαναστάτη, πού τὸν είχε κλέψει τή μηστήρι του. Πράγματι, και η μονομαχία, πού έγινε την 29 Αυγούστου 1864, ο Ρομάνος πληγώσε θανάμια τὸ Λασσάλ. 'Υστερα δέ από λίγες μέρες, ο άρχηγός τού γερμανικού σοσιαλισμοῦ δέ ζούσε άπίδ... 'Εδὼ τελειώνει τὸ έρωτικό έπισόδιο της 'Ελένης ντέ Ντόνι-

'Η ώραία 'Ελένη ντέ Ντόνιγκες

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΤΟ ΚΟΡΙΤΣΙ ΤΩΝ ΔΕΚΑΤΡΙΩΝ ΧΡΟΝΩΝ

Σβέλτη, γοργή και γλυστερή σά φειδί, όλη την ώρα πού νά την πιάσω άπλωνα τά χέρια, ξεγλυτρούσε και πάντα προκαλώντας με κι' όλο ξεφευγόντας μου, ευτυχισμένη,—όλόκαρδα κι' ειλικρινά έγελοσε. Μ' άπάντα στό κυνηγητό κι' άπάντα στό παιχνίδι, κάθε πού έομίγαν τά κομμά κι' έκόλλαγαν στην πάλη, έκεινη δέν έγέλαγε άδύα σάν και πρώτα κι' έμένα ως κύμα άνέβαινε τό υϊα στό κεφάλι. Και μιά στιγμή, πού άρπαξα τή μέση της και μ' άγρια έπυθμία την έσυρα μέσα στην άγκαλιά μου, σπλαζώνοντας τά πόδια της μέσα στά γόνατά μου, την είδα πού άφέθηκε γλυκά στό σφίξιμο μου ένώ τά μάτια έγλάφοναν κι' έτρέμανε τά χείλη

κι' έννοιασα ότι μέσα της έξύπναγε τό θήλυ.
Κώστας Ουράνης

ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΑΟΥ

- «'Αγάπαγε ή Μάρω τό χορό, ηΐες κι' άντρα χορευτή».
- «'Αγάπα τον τόν φίλο σου με τό ζακόνι όπούχει».
- «'Αγιου κερή μήν έταξες ; μικρού παιδιού κουλούρα;»
- «'Ακους την άρκουδά και χορεύει 'ς τού γείτονά σου τή αυλή, καλώς νά την δεχτής και 'ς τή δική σου».
- «'Ακριβά πούλ' ό χωριάτης, και θαρρεί πώ; διαφορίζει».
- «'Ακριβός 'ς τά πίτουρα και φτηνός; 'ς τ' άλεύρια».
- «'Αλλα είν' τάλα και άλλο της Παρασκευής τό γάλα».
- «'Αλλα λογαριάζει κανείς κι' άλλα τόν 'βρίσκοννε».
- «'Αλαργινός ό κήπος, δωριανά τά λάχανα».
- «'Αλλα σκαμπάς' ό γαϊδαρός και άλλα ό γαϊδοροιλότης».
- «'Αλλο πού νά ίδής; και' άλλο πού ν' άκούσης;».
- «'Αλλο είν' τό δανεϊκό κι' άλλο τό γυρευτό».

ΚΑΤΑΡΕΣ

- «Νά 'χης την κατάρα μου».
- «Στάχτη και μπουύλεψη νά γένης;».
- «Νά κοπή ή ζωή σου κι' ή μέρες σου».
- «Νά φά τό κόλλυβο σου!»
- «Νά σε φιλήσω κρόν!»
- «Μάριμαρο νά γένης!»
- «Νά σε πιάσω τό συγγενικό» (συγγενικό=σεληνιασμός) — και άλλως: «σίδερο 'ς τή μέση σου.»
- «Νά σε δειρ' ή ζάλη».
- «Νά 'πας 'ς τόν τάδε».
- «Νά σε πάρ' ό διάβολος και νά σ' άλέσ' ό μύλος».
- «Κακή σου ήμέρα» και: «Την κακή σου την ήμέρα και τά μαύρα σου τά σύκα 'ς ένα μιάλωια δεμένα και 'ς τά μάτια σου ζομένα».
- «Κακό σου σαραντάημερο».

ΠΡΟΔΗΨΕΙΣ

Όταν λαλή ή κόττα, εινε κακό για την οικογένεια πού την έχει. Για νά ξεροκστή τό κακό ή σφάζουνε άμέσως την κόττα ή την φέρνουν σ' ένα τρίστρατο και την άπολανε —για νά στρέξη στό κεφάλι της».

Όταν ουρλιάζει σκυλί και μάλιστα τή νύχ-α, σημαίνει πώ; κάποιος από τό σπίτι θά πεθάνη. Τό σκοτώνουν λοιπόν για νά πέση τό κακό στό κεφάλι του και γλυτώση τή ζωή του ό κείνου του σπιτιού.

Όταν κλωστή άρχινής κρέμεται από τό ταβάνι του σπιτιού σημαίνει πώς ό νοικοκύρης του σπιτιού θά ξενητευτή. Τό ίδιο κι όταν τόν τρώει ή πατουσα του ή όταν βγάξει τίς παντούφλες του και ή μιά πέση επάνω στην άλλη.

ΜΕ ΔΥΟ ΔΟΓΑΚΙΑ

— Κάποιος κοινός καιροχός ένώ ώδηγείτο στον τόπο της εκτελέσεως μαζί με άλλους συννεόχους, τον έκανε στον δρόμο γραμματικές παρατηρήσεις.
— Τό σήμα κατατομοής, έλεγε, δέν κίνεται σ' άλλους τους χρόνους. Μπορεί κανείς να πη *θα κατατομηθώ*, αλλά δέν μπορεί να πη *έκατατομήθηκα!* Εινε σήμα χωρίς άόριστο!...
Έχουν πολύ δίκαιον οι έντευχες έκείνοι συζυγοί, οιτινες γνωρίζουν ότι ή γυναίκα των έχει φίλον, όταν την όνομάζουν τό όψαιον των ή μ σ υ.

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

Ο ΤΑΦΟΣ ΤΗΣ ΚΑΛΟΓΡΙΑΣ

Θυμάμαι μιά άράδα κυπαρίσσια σέ κάποιο μοναστήρι χαλασμένο, κάπου κοντά έναν τάφο ξεχαρμένο και κείνα, σά λαμπάδες μαύρες, ίσια.
'Η πλάκα, σά βιβλίον καλά κλεισμένο, δύο λόγια λέει για μιά μοναχήρσσια. Τό βράδυ θρηνητά τά κυπαρίσσια κρατούνε τό τροπάρι τό κοιμένο :
...ώς άνθος του άγρού ούτος έξανθήσει...
Μά ε' άνθη με την άνοιξη γυρίζουν, κι' άν ό καιρός τή στέγη έχει γκρεμίσει, τριγύρω άπ' τό κελλά της φτερουγίζουν ξανά τά χελιδόνια, άνθουν οι κρήνη πανάχραντοι, πού φύττανεν Έκεινη.

Στέφ. Δάφνης

κας με τό Φερδινάνδο Λασσάλ.
Μόλις πέθανε ό Λασσάλ, ή 'Ελένη παντρεύθηκε άμέσως τό Ρουμάνο Ραχοβίτζα. Μά ό ευγενής αυτός πού άγαπούσε πράγματι τρελλά την 'Ελένη, ήταν πειά πολυ άρρωστος. Έτσι δέν πρόφτασε να χωρή τή γυναίκα του. Πέντε μήνες ύστερ' άπ' τό γάμο τους, πέθανε από φθίση.
'Η 'Ελένη άρχισε τότε μιά πειό τρελλή ζωή, χωρίς κανένα χαλινό, κανένα φραγιό. Άπ' τή Νίκαια βρισκαται στό Παρίσι, άπ' τό Λονδίνο στό Βερολίνο, ακολουθουμένη παντοσε από πλήθος θαυμασιών. Γράφει μυθιστορήματα, παίζει στό θέατρο, χορεύει στά καρναρέ, γίνεται ή ήρωίς κοινωνικών σκανδάλων. Έπι 4 χρόνια ήταν σύζυγος του διασημου ήθοποιού Φρινδμαν, μα τόν βαρέθηκε στό τέλος και τόν έδιώξε. Σε μιά άπ' τίς περιοδείες της στη Ρωσία, γνωρίστηκε με τό βαρώνο Σέργο ντε Σέβιτς, ό οποίος άναγκάστηκε ύστερ' από λίγο χρόνο να έκπατρισθή, επειδή τόν κυνηγούσαν ως επαναστάτη. Τό έρωτικό έξυγος πήγε στην 'Αμερική, όπου και έπισημοποίησε τους γάμους των.
Όταν όμως γύρισαν στην Εύρώπη, άρχισε γι' αυτούς μιά ζωή πολύ δύσκολη. 'Η 'Ελένη ήτανε πιά γοργά και άναγκαζότανε για να συντηρήση τόν άντρα της, να κάνη ένα σφοδραταπεινές δουλειές. Και όταν πέθανε και ό βαρώνος, με τόν όποιο ή 'Ελένη είχε ζήσει τά τελευταία χρόνια της περιπετειώδους ζωής της, ή ήρωίς τίσων έρωτικών ζωντανών μυθιστορημάτων, μη μπορώντας πια να ζήση γοργά, άσκημη και φτωχή, πήρε δηλητήριο και πέθανε στό Μόναχο, στις 3 Οκτωβρίου 1911.